Kees Feenstra

13 januari 2026

Inspraak , n.a.v. reactie op mijn zienswijze (28)

Eerst mijn 3 uitgangspunten:

Omgevingsvisie gezondheid:

Omgeving moet bijdragen aan gezondheid inwoners. Toetsen van ruimtelijke initiatieven op gezondheidsaspecten, aandacht *voor fysieke* gezondheidsaspecten. (5.3.3)

+

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om gezondheid op te nemen in omgevingsvisie en uitvoeringsplan (Omgevingswet)

+

GGD Advies

De GGD adviseert te werken aan verbetering van de luchtkwaliteit, ook als aan de Europese normen wordt voldaan. Elke verbetering van de luchtkwaliteit levert gezondheidswinst op.

Dit is de Reactie op mijn zienswijze:

U heeft mbt houtstook in het beleid vastgelegd, *dat sfeervuren bij evenementen niet zijn toegestaan, wanneer stookwijzer negatief adviseert* (compliment).

Er is *NIET* voor gekozen beperkingen op het gebied van de private houtstook op te nemen.

Echter ook de Private houtstook leidt tot:

1. Luchtvervuiling met o.a.: Fijnstof en Aromatische koolwaterstof verbindingen.

   Houtstook door consumenten leverde in 2021 een bijdrage van een kwart aan landelijke uitstoot van ***fijne*** fractie fijnstof, dat doordringt in de luchtwegen (bronGGD) en polycyclische aromatische koolwaterstoffen.

   - Fijnstof is een microscopisch klein deeltje, waarvan het ***fijnste soort***, het diepste in de longen kan doordringen en in de bloedbaan kan worden opgenomen.

   - Polycyclische aromatische koolwaterstoffen zijn te duiden als kankerverwekkend, afweersysteem beschadigend en/of ontstekingsproces beïnvloedend. Zij komen vrij als bijproduct van incomplete verbranding.

   Bronnen:https://www.rivm.nl/ggd-richtlijn-medische-milieukunde-luchtkwaliteit-en-gezondheid/gezondheidseffecten-luchtverontreiniging/luchtkwaliteit-fijn-stof

   Int J Circumpolar Health. 2025 Dec;84(1):2457786. doi: 10.1080/22423982.2025.2457786. Epub 2025 Jan 24.

2. Geeft negatieve gezondheidseffecten.

   Harde cijfers zijn bekend over negatieve gezondheidseffecten zowel bij burgers bij chronische en kortdurende blootstelling aan luchtverontreiniging, als bij (Olympische) sporters tijdens het sporten in verontreinigde lucht.

   Het leidt tot o.a. :

   - Sterfte of verkorting van de levensduur
   - Hart- en vaatziekten, vaatvernauwing, verhoogde bloedstolling en verhoogde hartslag,
   - Longkanker en chronisch, obstructieve longziekte (COPD), vermindering van de longfunctie, ***verergering (en ontstaan) van astma (vooral bij kinderen)***, toename van luchtwegklachten zoals piepen, hoesten en kortademigheid.

   In getallen: Jaarlijks overlijden in Nederland 11.000 mensen ten gevolge van luchtverontreiniging. 4 van de 5 keer is fijnstof de oorzaak.

   Het fijnstofprobleem kost Nederland 10-15 miljard per jaar.

   (bron TNO en SLA, RiVM https://www.rivm.nl/ggd-richtlijn-medische-milieukunde-luchtkwaliteit-en-gezondheid/gezondheidseffecten-luchtverontreiniging/luchtkwaliteit-fijn-stof; Br J Sports Med. 2025 Mar 25;59(7):480-490. doi: 10.1136/bjsports-2024-109145.)

Bovenstaande punten zijn belangrijke argumenten voor mij om uw ruimtelijke plannen te optimaliseren voor wat betreft luchtkwaliteit.

Nogmaals, er valt een grote gezondheidswinst te behalen – ***zelfs als er geen sprake is van (dreigende) normoverschrijding.*** Luchtverontreiniging is in Nederland de ***omgevingsfactor met veruit de meeste gezondheidsimpact*** omdat er ook bij concentraties onder de wettelijke normen gezondheidseffecten zijn, en omdat de hele bevolking is blootgesteld (Gezondheidsraad 2016).

Enkele Huidige voorbeelden en reeds aanwezige adviezen voor gemeenten en burgers:

- Amersfoort: voorlichting en verbod bij code oranje en rood sinds 2024
- Utrecht: stookverbod vanaf 2030
- Schone luchtakkoord SLA:
  Rijk, provincies en 136 gemeenten (o.a. Hengelo, Almelo en Zwolle)
  Doel: streven naar verbetering luchtkwaliteit, conform advieswaarden WHO, uitstoot vervuilende stoffen beperken.
- GGD
  Gemeenten en rijksoverheid dienen maatregelen te nemen om blootstelling aan houtrook zoveel als mogelijk te beperken en stapsgewijs toe te werken naar een volledig houtstookverbod. Het is daarbij belangrijk, dat maatregelen worden ondersteund met het *vergroten van kennis over en bewustwording* van de negatieve effecten op de gezondheid van inwoners.

Tips voor de gemeente Borne.

- Opnemen in omgevingsvisie, dat de doelen van het Schone Luchtakkoord worden onderschreven en aanmelden als 137e gemeente bij dit akkoord.
- Bij nieuwbouw regels opnemen, waardoor houtstook onmogelijk wordt gemaakt.
- Voorlichting over houtstook en de gezondheidseffecten, attenderen op de stookwijzer. Hierbij gebruik maken van informatie GGD.
- Stookverbod voor private houtstook bij code oranje en geel conform stookwijzer RIVM.

Tot slot:

Naoberschap is een belangrijk thema in de omgevingsvisie.
Zorg voor onze buren betreft ook (de preventie van) hun gezondheid.
De gemeente kan hierbij een ondersteunende, voorlichtende en *sóms* ook een verplichtende rol pakken